

## Karta przedmiotu

|                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                           |                                                                                                                                                                                                                       |                        |                                                                                                                               |                       |       |
|------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------|-------|
| Nazwa i kod przedmiotu                   | Studia o niepełnosprawności [ćwiczenia], PG_00149946                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                           |                                                                                                                                                                                                                       |                        |                                                                                                                               |                       |       |
| Kierunek studiów                         | Pedagogika specjalna (O)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                           |                                                                                                                                                                                                                       |                        |                                                                                                                               |                       |       |
| Data rozpoczęcia studiów                 | październik 2025 r.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                           | Rok akademicki realizacji przedmiotu                                                                                                                                                                                  |                        | 2026/2027                                                                                                                     |                       |       |
| Poziom kształcenia                       | jednolite magisterskie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                           | Grupa zajęć                                                                                                                                                                                                           |                        | Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów                                                                          |                       |       |
| Forma studiów                            | stacjonarne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                           | Sposób realizacji                                                                                                                                                                                                     |                        | na uczelni                                                                                                                    |                       |       |
| Rok studiów                              | 2                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                           | Język wykładowy                                                                                                                                                                                                       |                        | polski                                                                                                                        |                       |       |
| Semestr studiów                          | 3                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                           | Liczba punktów ECTS                                                                                                                                                                                                   |                        | 2.0                                                                                                                           |                       |       |
| Profil kształcenia                       | ogólnoakademicki                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                           | Forma zaliczenia                                                                                                                                                                                                      |                        | zaliczenie                                                                                                                    |                       |       |
| Jednostka prowadząca                     | Rektor -> Wydział Nauk Społecznych                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                           |                                                                                                                                                                                                                       |                        |                                                                                                                               |                       |       |
| Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców) | Odpowiedzialny za przedmiot                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                           | dr hab. Jolanta Rzeźnicka-Krupa                                                                                                                                                                                       |                        |                                                                                                                               |                       |       |
|                                          | Prowadzący zajęcia z przedmiotu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                           |                                                                                                                                                                                                                       |                        |                                                                                                                               |                       |       |
| Formy zajęć                              | Forma zajęć                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Wykład                                                    | Ćwiczenia                                                                                                                                                                                                             | Laboratorium           | Projekt                                                                                                                       | Seminarium            | RAZEM |
|                                          | Liczba godzin zajęć                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | 0.0                                                       | 30.0                                                                                                                                                                                                                  | 0.0                    | 0.0                                                                                                                           | 0.0                   | 30    |
|                                          | W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                           |                                                                                                                                                                                                                       |                        |                                                                                                                               |                       |       |
| Aktywność studenta i liczba godzin pracy | Aktywność studenta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów |                                                                                                                                                                                                                       | Udział w konsultacjach |                                                                                                                               | Praca własna studenta | RAZEM |
|                                          | Liczba godzin pracy studenta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 30                                                        |                                                                                                                                                                                                                       | 0.0                    |                                                                                                                               | 20.0                  | 50    |
| Cel przedmiotu                           | Zapoznanie studentów z polem zainteresowania i obszarami badawczymi dyscypliny "Studia o niepełnosprawności" oraz współczesnymi teoretycznymi ujęciami zjawiska niepełnosprawności i ich społecznymi następstwami dla funkcjonowania osób z niepełnosprawnością. Prezentacja społecznych i kulturowych mechanizmów opresji i wykluczenia, wskazanie możliwości podejmowania działań prowadzących do upęłnomocnienia (empowerment) osób niepełnosprawnych oraz identyfikacji przestrzeni i praktyk emancypacyjnych. |                                                           |                                                                                                                                                                                                                       |                        |                                                                                                                               |                       |       |
| Efekty uczenia się przedmiotu            | Efekt kierunkowy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                           | Efekt z przedmiotu                                                                                                                                                                                                    |                        | Sposób weryfikacji i oceny efektu                                                                                             |                       |       |
|                                          | [C.1.U.1] potrafi w pogłębiony sposób dokonać obserwacji i interpretacji zjawisk społecznych; analizuje ich powiązania z różnymi obszarami działalności pedagogicznej                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                           | [15610] [C.1.U.1] potrafi w pogłębiony sposób dokonać obserwacji i interpretacji niepełnosprawności w kontekście różnych zjawisk społecznych; analizuje ich powiązania z różnymi obszarami działalności pedagogicznej |                        | [SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja<br>[SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport<br>[SU5] realizacja zadania problemowego |                       |       |
|                                          | [C.1.W.8] zna i rozumie w pogłębionym zakresie teorie dotyczące kulturowych uwarunkowań procesów edukacyjnych osób z niepełnosprawnościami                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                           | [15483] [C.1.W.8] zna i rozumie w pogłębionym zakresie teorie dotyczące społecznych i kulturowych uwarunkowań niepełnosprawności, funkcjonowania osób z niepełnosprawnością, w tym w obszarze edukacji                |                        | [SW2] prezentacja/projekt/referat/ raport<br>[SW5] realizacja zadania problemowego                                            |                       |       |

|                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                   |                         |
|---------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|-------------------------|
| Treści przedmiotu                                             | <p>Studia o niepełnosprawności (disability studies) jako dyscyplina akademicka, historia powstania i ramy teoretyczne, podstawowe pojęcia i terminologia, nurty badawcze i subdyscypliny.</p> <p>Społeczne ontologie niepełnosprawności - założenia, źródła, praktyki działania, potencjał włączania/wykluczania.</p> <p>Wybrane obszary zainteresowań współczesnych studiów o niepełnosprawności:</p> <p>- ciało i cielesność jako kategoria konstruująca znaczenia niepełnosprawności, niepełnosprawność a problemy opresji, władzy, nierówności i społecznego wykluczenia</p> <p>- osoby z niepełnosprawnością w kontekście koncepcji grup mniejszościowych; kultury niepełnosprawności</p> <p>- niepełnosprawność i kultura, nienormatywne ciało/cielesność w dyskursach współczesnej kultury; niepełnosprawność w literaturze i sztuce; niepełnosprawność i media; polityczny i emancypacyjny potencjał sztuki osób niepełnosprawnych (teatr, performance, art brut).</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                   |                         |
| Wymagania wstępne i dodatkowe                                 | Orientacja w zakresie współczesnych nurtów teoretycznych i badawczych w obszarze nauk społecznych i humanistycznych, umiejętność samodzielnej analizy tekstów naukowych.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                   |                         |
| Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się | Sposób oceniania (składowe)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Próg zaliczeniowy | Składowa oceny końcowej |
|                                                               | Projekt zaliczeniowy - praca indywidualna lub w grupach 2-4 osobowych                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | 50.0%             | 100.0%                  |
| Zalecana lista lektur                                         | <p>Podstawowa lista lektur</p> <p>C. Barnes, G. Mercer, Niepełnosprawność, Wyd. Sic, Warszawa 2008.</p> <p>B. Borowska-Beszta, Niepełnosprawność w kontekstach kulturowych i teoretycznych, Impuls, Kraków 2012.</p> <p>Niepełnosprawność i społeczeństwo. Performatywna siła protestu pod red. E. Godlewska-Byliniak i J. Lipko-Konieczna, Warszawa 2018, Fundacja Teatr 21 i Biennale Warszawa.</p> <p>Odzyskiwanie obecności. Niepełnosprawność w teatrze i performansie pod red. E. Godlewska-Byliniak i J. Lipko-Konieczna, Fundacja Teatr 21, Warszawa 2017.</p> <p>J. Rzeznicka-Krupa, Obszary zainteresowań i nurty badawcze we współczesnych europejskich studiach nad niepełnosprawnością refleksje z analizy dyskursu akademickiego, Niepełnosprawność. Połrocznik Naukowy, 2011, nr 5, s. 69-84.</p> <p>J. Rzeznicka-Krupa, Krytyczne konteksty tworzenia wiedzy na pograniczu pedagogiki radykalnej i współczesnej sztuki zaangażowanej (czyli, co może łączyć analizę dyskursu współczesnej sztuki z badaniami nad kategorią niepełnosprawności), Ars Educandi, t. IX - Pedagogika krytyczna dziś. Podstawy, dylematy i wybrane problemy pod red. naukowa P. Stanczyka, 2012, s. 191-205.</p> <p>Rzeznicka - Krupa J.; Sztuka zaangażowana: społeczno - kulturowe aspekty dorosłości osób z niepełnosprawnością w kontekście projektu "Wiecej niż teatr" Instytutu im. Jerzego Grotowskiego we Wrocławiu, "Niepełnosprawność", nr 24/2016, s. 96 - 113.</p> <p>Rzeznicka-Krupa J., Za miłosierdzie dziękujemy. Ciało-tożsamość-(nie)normatywność i performatywne strategie oporu [w:] Odzyskiwanie obecności. Niepełnosprawność w teatrze i performansie pod red. E. Godlewskiej-Byliniak i J. Lipko-Koniecznej, Warszawa 2017.</p> <p>Rzeznicka-Krupa, J. Edukacja i niepełnosprawność - wyównywanie szans czy reprodukcja społecznych nierówności? , Niepełnosprawność. Dyskursy Pedagogiki Specjalnej, 2019, nr 33.</p> <p>Rzeznicka-Krupa, J. Społeczne ontologie niepełnosprawności- ciało, tożsamość, performatywność, 2019, Kraków, Impuls.</p> <p>Literatura w języku angielskim:</p> <p>(W przypadku lektur opublikowanych w języku angielskim obowiązują treści prezentowane na wykładach)</p> <p>Disability Studies Today, Eds. C. Barnes, M. Oliver, L. Barton, Polity Press, Cambridge 2002.</p> <p>D. Johnston, An Introduction to Disability Studies, David Fulton Publishers Ltd, London 2001.</p> <p>D. Goodley, Disability Studies. An Interdisciplinary Introduction, SAGE Publications Ltd. London 2011.</p> <p>Keywords for Disability Studies, Ed. by R. Adams, B. Reiss, D. Serlin, New York University Press, N. York 2015.</p> <p>Materiały Centrum Sztuki Włączającej Downtown (www.biennalewarszawa.pl) i Teatru 21 (www.teatr21.pl) oraz inne źródła internetowe.</p> |                   |                         |

|                                                                         |                            |                                                                              |
|-------------------------------------------------------------------------|----------------------------|------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                         | Uzupełniająca lista lektur | Podgorska-Jachnik, D., Głusi. Emancypacje, Wyd. Naukowe WSP Łódź, Łódź 2013. |
|                                                                         | Adresy eZasobów            | Adresy na platformie eNauczanie:                                             |
| Przykładowe zagadnienia/<br>przykładowe pytania/<br>realizowane zadania | Nie dotyczy                |                                                                              |
| Praktyki zawodowe<br>w ramach przedmiotu                                | Nie dotyczy                |                                                                              |

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.